

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՓԱՍՏԱՐԿՈՒՄ
ԵՎ
ՀՌԵՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Պրիմիտիվի ստամոսկր» - Ֆլյուր ֆոն Ֆոց, 1852

ՀՈՎՀԱՆՆԵՄ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՓԱՍՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՀՌԵՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԱՍԸՆԹԱՅ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԱԳԻՍՏՐԱՆՏՆԵՐԻ ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏԻ
ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Երաշխավորված է ՀՀ կրթության և գիտության
նախարարության կողմից որպես ուսումնական ձեռնարկ
բուհական և հետբուհական կրթական հաստատությունների
համար

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-2015

ՀՏԴ 340(07)

ԳՄԴ 67Գ7

Հ 854

Հովհաննիսյան Հովհաննես Օնիկի
Հ 854 Փաստարկում և հռետորություն: Ղասընթաց իրավագիտության մագիստրանտների և իրավական ոլորտի աշխատողների համար/ Հ. Հովհաննիսյան; Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան.- Եր.: Արտագերս, 2015. - 275 էջ:

ՀՏԴ 340(07)

ԳՄԴ 67Գ7

ISBN 978-99930-71-82-2

© Հովհաննիսյան Հովհաննես Օնիկի, 2015

© Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան հիմնադրամ, 2015

Հրատարակվում է Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի գիտական խորհրդի և Երևանի պետական համալսարանի փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի խորհրդի որոշումներով:

Ձեռնարկը հրատարակության են երաշխավորել.

- Հայաստանի Արդարադատության ակադեմիան
- ՀՊՄՀ Մետափիլիսոփայության, փոխակերպական տրամաբանության և փաստարկման տեսության միջազգային գիտահետազոտական ինստիտուտը
- Եվրոպայի խորհրդի քաղաքական դասընթացների երևանյան դպրոցը
- ՀՀ Քաղաքացիական ծառայության խորհուրդը:

Գրախոսներ՝

Փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս **Գեորգ Բրուտյան**

Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս **Գագիկ Ղազինյան**

Խմբագիր՝

ԽՍՀՄ ժուռնալիստների միության և Հայաստանի ժուռնալիստների միության անդամ **Օնիկ Հովհաննիսյան**

Ձեռնարկը նախատեսված է իրավագիտության մագիստրանտների և իրավական ոլորտի աշխատակիցների համար: Այն օգտակար է նաև փիլիսոփաների, քաղաքագետների և բոլոր նրանց համար, ովքեր ցանկանում են զարգացնել փաստարկման, բանավեճի, հռետորական ու արդյունավետ հաղորդակցման կարողությունները:

Դասընթացը ներառում է թեմաներ փաստարկման գործընթացի, դրա բաղադրիչների ու եղանակների, փաստարկման համակարգին ներկայացվող պահանջների, ավանդական և ժամանակակից հռետորիկայի զինանոցի, փաստարկման գործընթացում առավել հաճախ հանդիպող սխալների, բանավեճի ընթացքում կիրառվող կառուցողական և ասպակառուցողական տեխնոլոգիաների, վերջիններիս չեզոքացման մեթոդաբանական սկզբունքների վերաբերյալ:

HOVHANNES HOVHANNISYAN

ARGUMENTATION ET RHETORIQUE

**COURS POUR LES ETUDIANTS EN MASTER DE DROIT ET
LES SPECIALISTES TRAVAILLANT DANS LE DOMAINE DU
DROIT**

**Approuvé par le Ministère de l'Education et de la Science de
la République de l'Arménie comme un manuel pour les
établissements d'enseignement supérieur et de
l'enseignement post-supérieur.**

**Université française en Arménie
Artagers
Erevan-2015**

- La publication est validée par les décisions du Conseil scientifique de l'Université Française en Arménie et le Conseil de la Faculté de philosophie et psychologie de l'Université d'Etat d'Erévan

La publication du manuel est approuvée par :

- L'Académie de Justice de l'Arménie
- L'Institut international de recherche de la théorie de métaphilosophie, de logique transformationnelle et d'argumentation
- L'Ecole d'Erévan des cours politiques du Conseil de l'Europe
- Le Conseil de la Fonction publique de la RA

Critiques :

Georg Broutian, Académicien de l'Académie Nationale de la RA, Docteur en philosophie, Professeur

Gagik Ghazinyan, Académicien de l'Académie Nationale de la RA, Docteur en droit, Professeur

Rédacteur :

Onik Hovhannisyan, membre de l'Union des journalistes de l'URSS et de l'Union des journalistes de l'Arménie

Hovhannes Hovhannisyan

Argumentation et rhétorique : Cours pour les étudiants en Master de droit et les spécialistes travaillant dans le domaine du droit. / Université Française en Arménie, 2015 - 275 pages.

© Hovhannes Hovhannisyan

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՂԻՆԱԿԻ ԿՈՂՄԻՑ	12
ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	15
ԴԱՍ 1. ՓԱՍՏԱՐԿՍԱՆ ԵՎ ՀՌԵՏՈՐԻԿԱՅԻ ՀԻՄՆԱՐԱՐ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ: ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	19
1.1. ՓԱՍՏԱՐԿՍԱՆ ԵՎ ՀՌԵՏՈՐԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՐԸ ՍԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ: ԴԱՏԱԿԱՆ ՀՌԵՏՈՐԻԿԱՅԻ ՉԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՓՈՒԼԵՐՆ ՈՒ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....	19
1.2. ՓԱՍՏԱՐԿՍԱՆ ԵՎ ՀՌԵՏՈՐԻԿԱՅԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ: ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ԵՎ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԸՄԲՈՆՈՒՄՆԵՐ	26
1.3. Բառարան	31
1.4. Գրականություն	33
1.5. Թեստ	36
1.6. Առաջադրանք	38
ԴԱՍ 2. ՏՐԱՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ՃԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԱՅՄԱՆ	
2.1. ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՐԱՐ ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ	39
2.2. ԱՊԱՑՈՒՅՄԱՆ ԵՎ ՀԵՐՔՄԱՆ ԷՆՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԿԱՆՈՆՆԵՐՆ ՈՒ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ	47
2.3. Բառարան	55
2.4. Գրականություն	57
2.5. Թեստ	58
2.6. Առաջադրանք	62

ԴԱՍ 3. ՍԱՀՄԱՆՄԱՆ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ: ՀԱՄԱՏԵՔՍԱՅԻՆ ԵՎ ԵՆԹԱՏԵՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԸ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ63

3.1. ՍԱՀՄԱՆՄԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ ՈՒ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ63

3.2.ՄՏՔԻ ՈՉ ԲԱՅԱՀԱՅՏ ՁԵՎԵՐԸ: ՀԱՄԱՏԵՔՍԱՅԻՆ ՈՒ ԵՆԹԱՏԵՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԸ67

3.3. Բառարան77

3.4. Գրականություն78

3.5. Թեստ79

3.6. Առաջադրանքներ83

ԴԱՍ 4. ՓԱՍՏԱՐԿՄԱՆ ՈՒ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ԱՐՏԱՏՐԱՍԱՔԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԸ.....84

4.1. ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՍԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՍԿՋԲՈՒՆՔԸ..85

4.2. ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ ՕՊՏԻՍԱԼՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԸ87

4.3. ՀԱՆԴՈՒՐԺՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՀԱՐԳԱՆՔԸ ԸՆԴԴԻՍԱԽՈՍԻ ԱՆՁԻ, ԼՍԱՐԱՆԻ ԵՎ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐԻ ՆԿԱՏԱՍՔ88

4.4. ՃԻՇՏ ԼՍԵԼ-ՀԱՍԿԱՆԱԼՈՒ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ.....90

4.5. ՎԵՃԻ ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԸ91

4.6. ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹ92

4.7. Բառարան99

4.8. Գրականություն100

4.9. Թեստ101

4.10. Առաջադրանք105

ԴԱՍ 5. ԽՈՍՔԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹ106

5.1. ԽՈՍՔԸ ՄՏՔԵՐԸ ՁԵՎԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ԵՎ ԱՐՏԱՀԱՅՏԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ Է ԵՎ՝ ՈՉ ՄԻԱՅՆ106

5.2. ՏՊԱՎՈՐԻՉ ԽՈՍՔԻ ԱՐՏԱՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՈՐԱԿՆԵՐԸ	111
5.3. Բառարան	121
5.4. Գրականություն	123
5.5. Թեստ	124
5.6. Առաջադրանք	128

ԳԱՄ 6. ՊԵՐՃԱԽՈՍԿԱՆ ՀՆԱՐՆԵՐ131

6.1. ԿՐԿՆՈՒԹՅՈՒՆ	131
6.2. ՊԱՏԿԵՐԱՎՈՐ ԽՈՍՔ	133
6.3. ՀՈՒՏՈՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑ	135
6.4. ԱՍՏԻՃԱՆԱՎՈՐՈՒՄ	136
6.5. ՀԱԿԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	137
6.6. Բառարան	139
6.7. Գրականություն	141
6.8. Թեստ	141
6.9. Առաջադրանք	145

ԳԱՄ 7. ՊԵՐՃԱԽՈՍԱԿԱՆ ՀՆԱՐՆԵՐ: ԵԼՈՒՅԹԻ ԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ150

7.1. ԲՈՒՄԵՐԱՆԳ ԿԱՄ ՀԱԿԱԴԱՐՉ ՀԱՐՎԱԾ	150
7.2. ՀԻՊԵՐԲՈՒԼԱՆԵՐ ԵՎ ՍԵՅՈՉԻՄՆԵՐ	152
7.3. ՀՈՒՄՈՐՆ ՈՒ ՍՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՓԱՍՏԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ	153
7.4. ՃԱՌԻ ԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ	155
7.5. Բառարան	160
7.6. Գրականություն	163
7.7. Թեստ	163
7.8. Առաջադրանք	168

ԴԱՍ 8. ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ «ԽՈՐԱՍԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
ԿԱՄՍԱՐՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔՆԵՐ170

8.1. «ՈՒՇԱՅԱԾ» ԿԱՄ ՁԳՁԳՎԱԾ ՊԱՏԱՍԽԱՆ171

8.2. ՆԱԽՕՐՈՒՔ ՊԱՏԱՍԽԱՆ173

8.3. ԶԳՈՒՇԱՎՈՐ ԴՇԳՐՏՈՒՄՆԵՐ175

8.4. ԿԱՍԱԿՈՐ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴԻՆ «ԲՈՆԱՑՆԵԼՈՒ»
ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ176

8.5. Բառարան179

8.6. Գրականություն180

8.7. Թեստ181

8.8. Առաջադրանքներ185

ԴԱՍ 9. ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ՀՆԱՐՔՆԵՐԸ ՓԱՍՏԱՐԿՄԱՆ
ԵՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐՈՒՄ187

9.1. ԹԵԶԻՍԻ ՆԵՆԳԱՓՈԽՈՒՄՆԵՐ188

9.2. ՍՈՒՏ ԿԱՄ ԿԻՍԱԴՇՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ191

9.3. ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ «ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՄԱՆ» ՀՆԱՐՔԸ ...192

9.4. ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ ՎԿԱՅԱԿՈՉ-
ՄԱՆ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ԵՎ ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ՏԱՐԲԵՐԱԿ-
ՆԵՐԸ193

9.5. «ՀՈԳՈՒ ԸՆԹԵՐՅԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»195

9.6. «ՄՈԴԱՅԻԿ» ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ԳՆԱՀԱ-
ՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ՇԱՀԱՐԿՈՒՄԸ: «ՊԻՏԱԿԱՎՈՐՈՒՄ»197

9.7. «ՇՈՂՈՔՈՐԾ» ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐ198

9.8. ԱՄՈԹԻ ՇԱՀԱՐԿՄԱՆ ՀՆԱՐՔԸ199

9.9. ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇԱՀԱՐԿՈՒՄ-
ՆԵՐԸ200

9.10. «ԿԱՆԱՑԻ» ՓԱՍՏԱՐԿ202

9.11. ՈՒԺԻ ՓԱՍՏԱՐԿ203

9.12. Բառարան204

9.13. Գրականություն	206
9.14. Թեստ	207
9.15. Առաջադրանք	212

ԴԱՍ 10. ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ՀՆԱՐՔՆԵՐԻ ԴԻՍԱԳՐԱՎՍԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՀՌԵՏՈՐԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՈՐԱԿՆԵՐԸ

10.1. ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ՀՆԱՐՔՆԵՐԻ ԴԻՍԱԳՐԱՎՍԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐԸ	215
10.2. ՀՌԵՏՈՐԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՈՐԱԿՆԵՐԸ	223
10.3. Բառարան	234
10.4. Գրականություն	234
10.5. Թեստ	235
10.6. Առաջադրանք	238

ՎԵՐՋԱԲԱՆԻ ՓՈԽԱՐԵՆ	259
ՈՒՇԱԳՐԱՎ ՄՏՔԵՐ ՀՌԵՏՈՐԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԵՎ ԽՈՍՔԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՍԱՍԻՆ.....	260
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	263
ANNOTATION	267

ՀՈՎՀԱՆՆԵՄ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՓԱՍՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՀՌԵՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԱԳԻՍՏՐԱՆՏՆԵՐԻ ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏԻ
ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Սրբագրող՝ Հռիփսիմե Հովհաննիսյան
Կազմի ձևավորումը՝ Աստղիկ Պետրոսյանի

«ԱՐՏԱԳԵՐՏ» տպագրատուն

ք. Երևան, Իսահակյան 28

Հեռ.՝ (+37499) 14-27-97, (+37498) 14-27-97

Էլ. փոստ՝ artagers.hrat@mail.ru

artagershrat@rambler.ru